

Det var mig saaledes bekendt, at der i Italien, hvor Kontingentet af uægte fødte eller forladte spæde Børn er meget stort, findes talrige, velordnede og gennem det offentlige ledede Plejestiftelser, i hvilke der, efter sidste Offentliggørelse, aarlig forplejes 99,000 saadanne spæde (?) Børn, medens 40,000 ældre Børn gennem disse Anstalter udsættes til kontrolleret privat Forplejning. Det var mig fremdeles bekendt, at der aarlig i Paris indsættes Tusinder af spæde Børn under et Aar til gratis Forplejning igennem en Plejestiftelse „hospice dépositaire“. Jeg vidste fremdeles, at Dødeligheden blandt spæde Børn i disse to Lande var aften meget betydeligt i de sidste Aar, en Dom, som for Italiens Bedkommende er baseret paa statistiske Data, idet den aarlige Spædebørn-Dødelighed i Landets store Stæder kun skal være 191 af 1,000, medens den i samtlige Steder i det tytte Rige, som hører til de faa Lande, hvor der ingen af Staten understøttede Plejestiftelser findes, i Middeltal er 271 af 1,000. Endelig ved jeg, at der i Spanien findes talrige Plejestiftelser.

Da jeg, som sagt, ikke havde og heller ikke har kunnet skaffe mig tilstrækkelig paa- lidelige Kilder til at oplyse de nærmere Forhold ved disse Institutioners Indretning, Bevejskaar, o. s. v., navnlig med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor meget Staten, hvor meget Kommunerne eller hvor meget muligvis Legater bidrage til Underhold af disse Anstalter, har jeg for de nævnte Landes Bedkommende maattet indskrænke mig til disse summariske Angivelser. Jeg maa derfor indskrænke mig til at dvæle mere indgaaende ved Plejestiftelserne i nogle østerrigste Lande, Rusland og Sverige, som jeg, til Dels ved Selvsyn, i Tiberens Løb har gjort mig bekendt med, og om hvilke jeg har litterære Kilder nok til at kunne meddele ret nøjagtige Oplysninger.

Det har gennem Aarhundreder ligget fremadskiuende Statsmænd, Hygiejnere og Filantroper paa Sinde, at Staten tog sig af de uægte fødte, spæde Børn i de store Byer, fordi uægte Fødsler i saa høj Grad vare et Produkt af Samfundsforholdene i disse, og fordi Børnene, naar de overlodes til Opfostring ved deres fattige og som oftest enligstillede og uhyggelige Mødre, i Reglen viedes til en tidlig Død, eller ved en for- kvaklet legemlig og sjælelig Opfostring senere hen i Livet bleve til en Byrde for Samfundet. Staterne oprettede derfor Hitebørnshospitaler til gratis Opfostring af Børnene. Det er vel imidlertid tvivlsomt, om disse ældre Anstalter løste Problemet paa en heldig Maade, og det vel navnlig, fordi man aldeles overvejsende ophobede Børnene inden for Anstaltens Mure, hvor de hygiejniske Forhold som oftest vare ugunstige. Det var først, da man omkring Midten af forrige Aarhundrede begyndte efter en større og større Maale- stot at sprede Børnene i Plejehjem omkring i Landet, at der begyndte at vise sig en gavnlig Virkning af Omsorgen. Udviklingen her i Landet for Kjøbenhavns Bedkommende har været den samme, og gennem Hitebørnshospitalerne gif Staten i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede over til uægte fødte Børns gratis Opfostring til det 14de Leveaar gennem Fødsels- og Plejestiftelsen. Ved at indskrænke den ydede Hjælp til ugifte Mødre, som under deres Fødsel og Barselsærd søgte Tilflugt i Fødselsstiftelsen, opnaaede man tillige at sikre sig Middele til at uddanne Landets Læger og Jordemødre i Fødselsstiftelsen. Staten har imidlertid i de sidste Menneskealdrer bestræbt sig mere og mere for at fhyde denne Byrde fra sig. Saaledes have vi allerede for ca. 60 Aar siden forandret Forholdet paa den Maade, at Staten overlod Omsorgen for Børnene til Mødrene imod en ugentlig Underøttelse, som for førstefødendes Bedkommende i Begyndelsen strakte sig over 3 Aar, senere 2 Aar og for Tiden kun udbetales for Barnets første Leveaar.

I flere andre Lande er det ikke lykkes, at omstyrte det gamle Fundament for Plejestiftelsernes Virksomhed, om der end i den sidste Snes Aar er sset store og vel beret- tige Modifikationer derved. Motiverne til Angrebene paa Plejestiftelserne og deres Virksomhed vare forskellige. For det første den store Pengendgift, som Plejebørnernes Opfostring eller Hjælpen til denne uægtelig medførte. For det andet Tanken om, at man ved Plejestiftelsesinstitutionen satte en Slags Præmie for Uædeligheden. Den milde katolste Clerus saa med mere Overbærenhed paa denne Side af Sagen end den strengere evangeliske Kirke, men det er og var dog overalt navnlig Landenes Lovgivere og Lovenes Haandhøvere, som med Strengthed bedømme denne Krænkelse af Principperne for en Kul- turstat og mene, at den langt snarere fortjener Straf end pekuniær Støtte. Angrebene bleve imidlertid paa mange Steder afværgede, fordi Magthaverne fik den Overbevisning, at Pengene til dette Formaal vare vel anvendte. Det er vel ogsaa en Sandhed, at et- hvert Barn kan blive en Kraft i Staten, naar det er godt opdraget, derimod bliver ethvert Barn, som fra Barndommen er forhullet og sset opdraget, meget let en Byrde for Samfundet og hvad den tiltænkte „Straf for Uædelighed“ angaar, maa man dog vist, om